

2192

VAR. B.

39

IN NOMINE JESU!
EXERCITIUM ACADEMICUM,
Opera levi & transcursoria
consignatum.

De

IMMUTABILITATE JURIS NATURÆ,

*Ex permissione & Suffragio Ampli-
sima Facult: Philosophicæ*

SUB UMBONE
VIRI

*Adm. Reverendi & Præcellentissimi,
M. PETRI LAURBECHII,
Poësios Profess: in Reg. Acad. Ab, & ibid.
Theol. Extraord. celeberrimi, præceptoris
& promotoris pl. honorandi.*

*Pro licentia audeundi gradum Magisterii in Phil.
publico examini modeste submittit*

*JOSEPHUS O. LAUREUS,
O. Botn.*

*Anno 1685. die 9. Julii horis ante-
meridianis.*

Impr. apud JOH. L. WALLIUM, A.T.

1601 anno 7 vi
ANNEAUX CHINTZ
PRODUCE OF INDIA

PRINTED IN ENGLAND

BY J. DODS

AT THE CROWN

IN THE CITY OF LONDON

1601

PRINTED IN ENGLAND

BY J. DODS

AT THE CROWN

IN THE CITY OF LONDON

1601

PRINTED IN ENGLAND

BY J. DODS

AT THE CROWN

IN THE CITY OF LONDON

1601

PRINTED IN ENGLAND

BY J. DODS

AT THE CROWN

IN THE CITY OF LONDON

1601

PRINTED IN ENGLAND

BY J. DODS

AT THE CROWN

IN THE CITY OF LONDON

1601

PRINTED IN ENGLAND

BY J. DODS

AT THE CROWN

IN THE CITY OF LONDON

1601

PRINTED IN ENGLAND

BY J. DODS

AT THE CROWN

IN THE CITY OF LONDON

1601

BENEVOLO LECTORI SALUTEM!

Quam proficuum & utile sit Juris Natura studium, haud ignorarunt illi, qui cognitionem aliquam in nobili illa materia quasiverunt. Non e-
quidem omnes in his disquirendis convenerunt, plures tamen iisque recentiores, si quisquam, rem hanc acu retigerunt, & qualitatem ejus profunda eruditione subnixi exposuerunt; ut ex illis nominem viros clarissimos & celebritate nominis commendatissimos, quorum opera mihi heic licuit uti. Principue autem laude sua non frustrandi videntur, quippe quorum herculeo labore non parum lucis materia huic accessit; quin & multis nodis feliciter extricatis faciliorem ad hæc sacra aditum patefecerunt aliis, viri de Juris Naturalis studio imprimis optime meriti, D. Johannes Adam Osiander, Cl. Johannes Bæclerus & Johannes Henninges, Guil-
jelmus Grotius cum fratre Hugone, pre-
sersim

seruum sic cum lima quam D. Osiander adhibuit,
legatur, & per plures alii. Cum ergo nuper in-
sincta amicorum huic studio animum applica-
verim, non inconsultum duxi in museum vexa-
ta J. N. affectione, immutabilitate, Loco
Publico ingenium meum exercere: Et quan-
quam in primis institui rem paulo fusius didic-
cere; temporis tamen angustia & concatenata
publicarum curarum series aciem intentionis
mea obruperunt, adeo ut coactus fuerim mini-
mea limitata saepius lambendo charta commis-
tere. Obnixe proinde à Te Lector Benevole,
contendo, ut meam festinationem eo promptius
mibi ignoscas, quanto diutius ab Helicone fue-
rim remotus, quoniam nosti multos inveniri qui
in contempnendis & obtredandis aliis strenuos
se præstant, sed tantum solos in Deorum nu-
merum relatos esse putant; sed ego illorum va-
nitates & invectivas generoso contemptu sper-
nam, iisque quibus proximi successus est fides
in oculis, oppono illud Poeta,

Conscia mens recti famæ mendacia ridet;
quandoquidem certò sciam, eum qui alii in-
videt sibi ipsi noceres invidere enim Satani-
cum est, illum patienter sufferra Christianum.
Sic igitur benedicente Deo!

TH. I.

TH. I.

Ntequam expositionem
Immutabilitati juris Naturae
aggredimur, non alienum existimamus aliquid in antecessum de
Natura & ius indole proferre; Qvod vero prius attinet, non dubitamus, qvin
hic per naturam intelligatur, *Natura humana*
absolute in se considerata, quatenus ejus respe-
ctu homo est homo, hoc est ens ab aliis demum
entibus distinctum, peculiares suas affectiones
& operationes habens. Sed qvod Natura
iis assignetur, non sine causa factum est:
Quemadmodum enim omnia bruta
certas suas habent inclinationes, qvarum
duorum sequuntur, ita etiam homo ha-
bet certam suam regulam, ad quam a-
ctiones suas dirigat, ut quilibet naturae
sue convenienter vivat, quatenus ille cete-
ras creaturem antecellit & superat; Ce-
terum hujus juris auctor est Deus, qui
notitiam ejus in cunctorum hominum
mentibus infixi.

TH. II.

His ita nunc observatis, uon incommodo juris Natura sequentem tradimus definitionem: Est ergo, ius Natura lex Dei mentibus humanis insita, ad ea, qua honesta sunt & cum natura rationali ac sociali convenient, facienda, vitandaq; contraria obligans, ut eam Nob. Dn. Laurentius Stigzelius junior, sub Præsidio τῆς πάρου Joannis Skefferi in Disput. de J. N. pag. 40. egregie describit. *Genus & Differentia* ex his benevolo Lectori satis constat; nos tantum heic adjungimus, Tres juris Natura dari affectiones, videlicet Universitatem, evidentiam, & immutabilitatem. De ultima harum affectionum cura hac vice agere decreverimus, istas priores præterimus, & in seqventibus dicemus, quæ ad ipsam immutabilitatem spectant.

TH. III.

Ut eo planiorem viam nobis ad sequentia sternamus, placet brevibus rem scitu dignam enodare: scilicet quæ si solet ab eruditis, num idem sit ius naturæ in statu integratissimum, cum eo quod nunc obtinet, post-

postquam omnū caro viam suā corruptit? Hæc sententia qvamvis varie ab eruditis sit agitata, nos tamen asserimus, illud ipsum Jus, in abstracta natura vim suam non amisisse, qvamvis in homine lapso prava sēpissime fiat applicatio; adeoque distingvendum est inter *jus Naturæ* in *abstracto*, & in *concreto*, ac *jus ratione* suæ es-*sentia*, & *ratione inexistentie* considera-*tum*: imo, inter *identitatem specificam* & *gradualem*: de priori affirmatur quæstio, non de posteriori. Jus enim ipsum in se firmum & stabile manet, qvamvis co-*gnitio* ejus in summa hac naturæ corru-*ptione* infirma sit & lubrica: Atque sic considerandum est *Jus Naturæ* in se, non *vero ratione conceptus nostri*.

Th. IV.

Quando de immutabilitate *juris Naturæ* agimus, sciendum mutationem hic accipi in sensu suo proprio dupliciter; scilicet pro *intrinseca* & *extrinseca*: per *intrinsecam* mutationem intelligitur, ablatio legis, quæ contingit absolute & univer-*saliter* in lege, per mutationem rei de-*ficientis* ab *intrinseco*: *Extrinseca* au-

tem muratio agit de dispensatione, ut
per eam Jus Naturæ mutetur. Nos quo-
diam neutram ex his mutationibus ad-
mitti posse intelligimus, præterea di-
spiciemus, quid de hac re dicendum.

TH. V.

Hujus rei scrutinium aggressi, non
dubitamus dicere, *juris Naturæ mutationis*
considerari vel in homine, vel in Deo:
Qvod ad Hominem, quilibet his innutri-
tus studiis vel primo intuitu videt, eum
qui Juri Naturæ subjectus est, illud non
posse mutare, hinc Tragicus non in-
covenienter :

*Non id valere credidi fuisse tuos
Ut, Jura non conscripta, sed nutu Deum
Concessa, sempiterna, mortalis satius
Violare posses.*

Est ergo illud satis evidens, quod homo
Juri Naturæ non potest intercedere,
quandoquidem illud est, *veluti proprietas*
Creaturæ rationalis, & cypus firmiter cor-
di humano infixus; radius qualicunque ex so-
le aeterno, non potest ex se ipso ab intrinseco
deficere, non voluntatū perversæ arbitrio ex,
pungi-

pungi, non in tenebras abire, & in nebulas &
ristophanis sese recondere, ut docte Osiander
in Grotium commentatur pag. 181. Porro
ad probandam hanc sententiam profert
Guilielmus Grotius pag. 42. Quod pre-
cepta juris Naturalis sunt aut negativa, aut
affirmativa. Negativa cum pro omni tem-
pore & loco, sive ut Scholæ loquuntur, semper
& pro semper obligent, ea nunquam muta-
ri possunt, tunc enim cessarent obligare; de
affirmatibus idem judicari debet; nam quam-
vis eorum non tam sit manifesta obligatio,
quia tantum in certis casibus, & non (ut ita
loquar) pro semper obligent: tamen positivis i-
stis casibus nunquam non obligare deprehen-
duntur, & extra istos casus a jure naturæ non
præcipiuntur. Ne nobis rationes desint,
etiam immutabilitatem ostendunt prin-
cipia Theoretica: quemadmodum e-
nim illa insita, quæ sunt veri, a se ipsis
non deficiunt, ita neque practica, quæ
sunt boni, ex se ipsis expirabunt.

Th. VI.

Sed quanquam hoc tuto affirmare
queamus, inveniuntur tamen nonnulli,
qui suis opinionibus his pertinaciter re-

sistunt, qvas ut rejiciamus, & plenius,
nostram sententiam stabiliamus, licet
in transcursu hic attingere illorum ar-
gumenta contraria. Volunt enim pri-
mo concludere mutabilitatem dari ex-
inde, qvia qvamvis præcepta Physica,
ex se non deficiunt, attamen ejus con-
clusiones; unde seqvi affirmaut, etiam
in moralibus idem posse accidere, qvan-
doqvidem res humanæ, quæ sunt ma-
teria Juris Naturalis, multo magis mu-
tationi sint obnoxiae. Nos vero id ne-
gamus & repetimus quæ in Thesi ter-
tia diximus, hic distingvendum esse in-
ter ipsum jus, qvod firmum & stabile
manet, & juris applicationem, quæ respe-
cta hominum declinationi est subje-
cta: rectum non esse deficit, qvod lex
naturæ dicitur, qvamvis falsum quid
pro ejus dictamine aliquando accep-
mus. Licet itaque concederemus, qvod
tamen non concedimus, in moralibus
non dari firmas & evidentes demonstra-
tiones, tamen firmitas demonstrationis
nihil derogat firmitatiac veritati ipsius
objecti. Farcimur quidem evidentiam
con-

conclusionum evidentiæ principiorum magna ex parte cedere, adeo ut non raro ingenia humana lateant. Tamen licet difficilis adeo & fallax sæpenumero ac mutabilis sit ipsa cognitio , ipsaq; actualis ratiocinatio, nihil tamen in re, quæ cognoscitur, mutatur. Neque enim conclusiones à suis principiis per veram & necessariam connexionem rite deductæ, magis mutantur quam ipsa principia ; nam virtualiter & implicite in ipsis principiis semper continentur, atque sic , quoties conclusio aliqua cum ipsis principiis pugnat , non juri Naturæ mutatio ista & pugna , sed errori nostro adscribenda est.

TH. VII.

Proferunt deinde illi, qui nobiscum non faciunt, nonnulla exempla, quibus mutationem *Juris Naturæ* omnino urge-re volunt, dicentes, *Juris Naturæ* præceptum est, *non occides;* & tamen in propriam defensionem licet aggressorem occidere ; ergo mutabile illud esse ab intrinseco affirmant; quod ipsum etiam patet in præcepto naturali servandi se-cretum

cretum, quod negativum est, & tamen
violari potest, si ad defensionem rei pu-
blicæ, vel innocentis sit necessarium. Hac
objectionem refutat Osiand: in Gro-
tium pag. 184 dicens præcepto illi non oc-
cides, includi conditiones quasdam subintelle-
ctos, ut ut non verbis expressas: quando e-
nim dicitur, non occides, plures conditiones,
includuntur, scilicet non propria autoritate,
non aggrediendo &c. Sic quando præceptum
de servando secreto dicitur naturale, subin-
telligitur hoc ipsum, nisi sit noxium tollere
publicæ. Ex his ergo & aliis rationi-
bus apparet Jus Naturæ non intrinse-
cè posse mutari. Nunc altioris est in-
dagini scire, utrum jus Naturæ ab ex-
trinseco mutari queat?

TH. VIII.

Mirabitur forsitan quispiam jus Na-
tura neque ab ipso Numinе posse mu-
tari, qvoniā hoc modo non parum
videtur decidere ejus Omnipotētia,
qvam illi detrahere mens pia scelus es-
se duxerit: Verum enim vero, omni-
potentia adversa fronte non pugnat
cum Justitia & sanctitate summi numi-
nis,

nis, quibus cum natura ius amicissime con-
spirat, si materiam ejus circa quam quis
considerare voluerit, adeo ut usq; quo
superstes fuerit aliquid, qui lege ipsa ob-
stringi queat, ejusq; obligationis fuerit
capax, nulla ratione id a se impetrare
possit justissimus Deus, ut factum ju-
sticie suae contrarium cuiquam ita grati-
ficetur, ut non obliget eum ad facien-
dum id quod honestum est, nisi suam
ipsius naturam se negando evertat, quod
vel intra pectoris claustra volvere hor-
get mens notitia & veneratione optimi
conditoris imbuta, cum eam sententi-
am sciat sacrae paginae diametro con-
tradicere. Sed mortalium cuilibet in-
dolem concedere talem placuit rerum
omnium parenti, ut non respueret vin-
culum obligationis, quod ius Naturae ei
imponit. Ideoq; neminem ejusmodi
munitum privilegio dixerim, ut ulla rati-
one a legis saepius nominatae observatio-
ne se eximere valeat, nisi quis fœ-
dari voluerit admittere contradictionem,
& divinam plane evertere justiti-
am. Notatu digna sunt, quæ Hugo
Gro-

Grotius in de J. B. & P. hac de re dicit: fit interdum ut in illis actibus de quibus ius Naturae aliquid constituit, imago quadam mutationis fallat incertos, cum revera ius natura non mutetur, quod immutabile est sed res, de qua ius Naturae constituit, quæque mutationem recipit. Exempli gratia: si creditor quod ei debeo, acceptum ferat, jam solvere non teneor, non quia ius natura defterit præcipere solvendum quod debeo; sed quia debere desitue enim recte in, Ari-rianus, non sufficit ut debeatur pecunia, datum esse mutuum, sed oportet ut maneat adhuc indissoluta mutui obligatio.

Th. IX.

Nunc licebit adducere aliquot rationes, quibus volunt statuere nonnulli dispensationem in Jure Naturæ admitti posse, adeoque id mutationi esse obnoxium: Primo dicunt si legislator absq; causa dispensans, valide dispensat, ut dispensatio habeatur rata; multo magis hoc ipsum Deus poterit, nisi velimus illum imperfectionem dicere legislatore humano. Ad hoc non meis sed

Osi-

Osiandri verbis respondeo, qui hanc difficultatem, si quisquam, nobis expeditam reddere conatus est; ille dicit, Deum posse dupliciter considerari, aut ut supremum rerum Dominum, aut ut legislatorem summum; priori modo non dispensat, sed Dominia transfert: Posteriori modo autem se consideretur, cum non dispensat, sed mutat aliquid & tollit materiam legis, adeoque non agit ut legislator, sed utendo alia potestate quae competit. Deinde exemplis eandem dispensationem permitti afferunt videlicet. Quod Deus Abrabamo mandavit ut immolaret filium suum: Israëlitis, ut auferrent Vasa Ægyptiorum, & plurima alia ejusmodi heic congeri solent, quibus sententia nostra annihilari videtur. His breviter, ne falcem in alienam messem immitamus, respondemus Deum hæc talia mandando non voluisse honestare homicidium & furtum, res natura turpes & execrandas, quæ quando mensuram sui Nominis implent, nunquam bona cum venia sanctissimi Dei fieri possunt. Dicendum itaque; istam

filii maestationem, si peracta fuisset,
rerumq; pretiosarum ablationem, iussu
& auspiciis ejus, cui citra omnem con-
troversiam competit jus vitæ & necis,
qviq; est omnium, q;as utenda s nobis
concessit, rerum Dominus factum nullo-
modo venire nomine furti & homici-
dii in arcta acceptione ita appellati. Sic
igitur absolvimus hoc nostrum breve
exercitium Academicum opera trans-
cursoria & superficiali nimis, q;an-
doq; videm temporis brevitas id pluribus
perseqvi vetat. His ergo benevole le-
ctor hac vice contentus esto, & quiquid
minus scite dictum fuerit, candide in-
terpretare: Eos vero qui aliorum ob-
treestatione sibi nominis celebritatem
comparare satagunt, Deo petulantis lin-
guae severo vindici committimus, ut
qui expertum habemus, ne q;videm vi-
ros omni invidia majores mordacium
clandestinas lancingiones effugere po-
tuisse. De cetero nunc & semper
submissæ deferimus

JENOVÆ OMNIPOTENTI LAUDEM!

Ad

Venerabilem atq; Humanissimum
VIRUM,

DN. JOSEPHUM LAURÆUM,
Consistorii Ecclesiastici Notarium fi-
delem, amicum perdilectum, pro
Gradu Magisterij in philoso-
phiâ disputaturum.

JOSEPHUS LAUREUS
ἀναγερμυστόμενος

Esu His Opus: LAUREA.

Esus præcedit, sequitur pia
Laurea, durus:
His opus est, Christum qui re-
damare solent;
Toggatas etenim semper merue-
re, recordor
Præmia militias pulverulen-
te sequi.

L. Mq

ENEVALD. SVEN.
Q. G. A. jam Acad.
RECTOR.

Reverendo & Humanissimo
Dn. JOSEPHO LAURÆO
O-Bothn.

Consistorij Ecclesiast. Notario ex-
peditissimo, Sanioris Phil. Candidato
legitimè renunciato, amico & affi-
ni honorando;
*dum pro summis in Philosophia honoribus ritè
obtinendis publice disputaret:*

Dicite Castalides Lauræo carmina Musæ;
Enthea quem virtus & probitas decorant.
Scilicet Auraicis quem Pallas fovit in hortis,
Præclaro Sophiæ largiter imbre rigans:
Hunc decorare cupit lauro Parnassia rupes
Confestim viridi, mox titulisq; novis;
Ceu decet athletas fortis fervente palæstra:
Ut Musis laus & fama perennis erit.
Suscipias igitur laurum LAURÆ nitentem,
Sidero felici, quam tibi Pallas ovans
Offeret, & studijs meritos decernet honores;
Te doctis mandans annumerare viris.
Invidiam superas virtutis tramite recto
Decurrens, Zoilos spernere sicq; potes.

L. Mqs congratulabatur

JACOB. FLACHSENIUS,
S.S. Th. Prof.

Reverendo & ingenu claritudine Eximio
VIRO

DN. JOSEPHO LAURÆO,
Consist. Ecclesiastici Secretario accura-
tissimo, Philos. Candidato laudatissimo,
sautor & amico singulariter dilecto, pro
summis in Philos. honoribus obtinen-
dis, nunc de *Jure naturæ docte*
& nervosè differenti:

Sic Lauræ tibi Laurus vir-
tute parata.

Vivida florescit, cinget & alma
caput.

Et series septena Sophum tibi clara
Magistri

Nomina decernens, ausibus hisce
favet.

Perge velut pergis sophicis clarescere
curis,

Eusebia & studijs altius ito! Vale.

Hæc pauca festino sed gratulanti
calamo apposuit.

JOHANNES FLACHSENIIUS
Math. Prof. & Pastor Pijkensis

VIRO JUVENI

Cum propter sacros ordines Reverendo, tum ob
Opumarum Artium culturam, insigniter
commendabili,

DN. JOSEPHO LAURÆO,
Consistorii Ecclesiastici Secretario
fidelissimo, Philosophiæ Candid.
dignissimo, Amico & Commiliti sin-
cere adamando :

Scripto, declaras eqvidem, immutabi-
lem Esalmum,
Contracto, Naturalis quid juris Es aequi
Decretum dicit; sed gloria nescia
Mortis
Inde tibi exsurget, manifestas quod bre-
vibus, quæ
Prolixæ capiant vieturæ in secula char.
8e.

L. Mq; quamvis admodum festinatè
ad gratula bar

S I M O N Zalpol
Met. & Leg. Prof. Ord.

AD VIRUM

Venerabili dignitate & eruditione Praestan-
tissimum,

DN. JOSEPHUM LAURÆUM,
Philosophiæ Candidatum Doctissimum,
Venerandi Consist. Ecclest. Notarium accu-
ratissimum amicum meum dilectum, de
Juru Natura immutabilitate Dispu-
tantem,

Aνηρεδίασμα :

UT Deus est constans Elion, qui cuncta
moveri

Datque iubetque sua, qua regit Ipse,
manu;

Sic manet ad partem facies, qua Conditor
almus

Cōmiles homines finxit honore sibi:
Scilicet quod constans in non constante per-
ennat,

Creditur exempli nomen habere novi:
Hoc tamē e cathedra monstrass, LAURÆ,
Sophorum:

Ecce! Heliconiades præmia digna pa-
rant.

Quod prolixiori animo quam verborum
apparatu scripsi

AND. WANOCHIUS. Phil. pract.
& Hist. Prof. Fac. Phil. Dec.

LAURÆ colis cata Nu-
mina Musas,
Arduaq; Aonii culmina collis amas,
Cótemplás qvæ sit sacratæ sanctio legis,
Qvam cunctorū animis indidit ipse Deus
Infixitq; ut non possit mutari et unquam;
Dú modò natura hæc intemerata manet.
Passus eras qvondam, toto hic Helicone
relieto,

Te viridi ætate ad publica sacra trahi.
Ait te nunc revocant blandis pia numi-
na verbis:

Teq; redire jubet turba novena Deum.
Blādīdulī tentat dictis tua corda movere,
Sæpius ingeminans: ad tua sacra veni!
Percitus his verbis ad splendida templa
lycæi

Quancūcunq; potes scādere tu properas.
Quam liber & summi tradas oracula Regis,
In mentes hominum cælica verba serens.
Mordeat usq; licet rabies livoris acerbi;
Se tamen ipsa vorat: tì nocuisse volet,
Gratulor his ausis: Charites Parnasside
lauru

Propediem cingent tempora festa tibi.

Hæc occupatissimus adjiciebat
ISAACUS Müllman/
Schol. Cathedr. Rector.

JOSEPHUS LAURA EUS

Per Anagramma;

EJA SOPHUS LAURU ES;

CLARE vir Aonidum decus immortale
Lycei,

Sinceri cordis portio chara mei:
Dum res subtile, Magni sub Praefidis
umbra,

Tractas, ac Scandis pulpita celsa et Phœn;
EJA SOPHUS LAURU ES Sophicâ
condigne tiarâ,
Accipis hæc studij præmia grata tui.
Gratulor ergo tibi ! Voveo & tibi pro-
spera cuncta.

Ultmaneas Patrii Gemma corusca Soli !!!

L. Mq̄ non ut volui, aut debui sed ut
in tanta fastinatione inter tot
impedimenta potui, accinens;
OLAVS Hartmann.

OECON. T. Cath. Ab.

Eγεννητῶν θαυμασίων παύτης τῆς ὀικείων,
ἄπειρος κλησῆς ὁ παγκρεάτης ἀνεκδιηγήτως
ἐκποστός, ωέσποταλός εἶναι ὁ ἀνθρώπος. Τι γὰρ
ἄν διάσημον παρίσητος πανταχόθεν ὁ μα-
κρόκοσμος, τόπος καὶ αὐτὸν ἐξοχώτερον πολὺ^ν μι-

ὁ μικρόκοσμος ἔχει, πολλὰ γῆς ἀγαθὰ περιέχει τὰ αὐτὸς μεσηπίτατά τε ήδη κατωτάτα, τάττε δὲ οὐ μεγαλειότης τὴν ἐΦαρμογὴν ταύτην ὑπερβαίνει πλεῖστον. Τῇ μὲν Φύσει τὰ παρὰ καθ' Ἑκατὸν περὶ τῆς διαμονῆς γλίκοντας καθ' τὰς μορφὰς τὰς περιπολάτως ἐγκαρροκθεῖσας τηρήσειν ἄλις διαπονήσει, τῶν δὲ μεταβολῶν τῶν ποικίλων ἕνοχα πλεισταχόθην εἰσιν. ἄλλων ψυχὴν τὴν λογικὴν ἔχοντες τελειοτέρης τῆς Φύσεως, οἷα δὴ σμικταβλήται λελίγυχασ. Ταύτη λόγος ἐστιν ὁ ὄρθος, οὐ νόμος οὐ ιερὸς καὶ θεῖος οὐ πάντη καὶ πάντως τὸ δίκαιον παῦσιδεκον ἀποδεύχηντος οὐ περιορίζων τὶ διαπράτισθει τὸν παραλείπειν εἰκὸς νόμος ἐΦη οὐ φίλων ἀψεύδης όντος τῷ δεῖνος ηὔδεῖνος θητῷ θεῷ Φθαρτὸς ἐν καρπιδίοις ηὔτηλαις ἄψυχος ἀψύχοις, ἀλλ' οὐτε ἀθανάτῳ Φυγεως ἀΦθαρτος ἐν ἀθανάτῳ διανοίᾳ τυποθεῖς. Τηλικύτης τῆς θεοτητος τὴν ἐξόχην. ἄλλως τε περιβοητέροις μετ' ἐγκαμίοις, ικανῶς δηλώσεις διατρέψῃ οὐ γνωμονική σὺν ἐνδοξότατῃ καὶ τιμιώτατῃ Κύριος ἡφαλοτραίε. συνηδομαί σοι τοιταρέον δυνάμεως τῆς διανοίας σὺν τῷ ἀκριβώτερι τερὶ τὰς ἀποκρύφας πράξεις παρακαλῶν πρόστε τάτοις τὸν θεὸν. Φέρωνται εἰς τὴν δόξαν ἐαυτὴν τὴν γνώρισμα τὴν ιδίαν σὺν τὴν ἀξιοπρέπη.

GEORGIUS ENÆLIUS.